

RATSAILLE

TIETOA – TAITOA – TURVALLISUUTTA

TAITO ON TURVALLISUUTTA

Suomessa on erittäin toimiva ja hyvin valvottu ratsastuskoulujärjestelmä. Täällä sinun on mahdollista aloittaa ratsastusharrastus itsellesi sopivassa iässä. Ratsastuskouluissa opettavat koulutetut ratsastuksenohjaajat ja -opettajat.

Suomi kuuluu kansainväliseen järjestöön, joka määrittää opettajien taitotasot: ratsastuksenohjaaja vastaa kansainvälistä I-tasoa, ratsastuksenopettaja kansainvälistä II-tasoa ja master-opettaja kansainvälistä III-tasoa. Kun valitset SRL:n hyväksymän ja valvoman ratsastuskoulun, voit luottaa opetuksen ja toiminnan laatuun.

Ratsastuksen ja hevostaitojen opetteluksa on monta tärkeää osa-aluetta. Harjoittele ensin hevosen käsittelyä ja hoitoa sekä tutustu hevosen käyttäytymistapoihin. Mitä paremmin tunnet hevosen, sitä enemmän ymmärrät sen reaktioita eri tilanteissa.

Ratsastajan tulee kehittää itselleen hyvä perusistunta ja tasapaino sekä oikea tapa mukautua ja vaikuttaa hevoseen. Tämä vaatii paitsi ratsastuksen harjoittelua myös oman fyysisen kunnan kehittämistä. Jokaisen ratsastajan on hyvä hallita perus-, kevyt- ja esteistunta pystyäkseen monipuolisesti kehittämään ratsastustaitoaan sekä toimimaan hevosen kanssa vaihtelevissa tilanteissa. Mitä parempi kyky ratsastajalla on tuntea hevosta ja istua hyvässä tasapainossa, sen helpompaa on harjoitella vaativampiakin asioita.

Kehitä ratsastus- ja hevostaitojasi monipuolisesti! Vietä aikaa hevosten parissa ja pyydä, että saisit auttaa vaikkapa tallitöissä. Mitä enemmän pääset tekemään hevosten kanssa, sen enemmän opit ymmärtämään, että hevosen olemukseen on kätkeytyä monta arvoitusta ja jokainen hevonen on oma persoonansa. Seuraa kokeneitten hevosten käsittelijöiden ja ratsastajien työskentelyä, kuuntele aina tarkkaan, mitä opettajasi sinulle opettaa ja muista, että hevosten kans-

sa on tärkeää olla johdonmukaiset säännöt ja toimintatavat päivästä toiseen. Se luo turvallisuutta ja luottamusta ihmisen ja hevosen välille.

Kun taitosi ja kokemuksesi kasvavat, opit näkemään maailmaa hevosen silmin ja ymmärrät, että voit oppia joka päivä uutta hevosesta, ratsastuksesta, hevoshoidosta ja käsittelystä. Huomaat, että taito on turvallisuutta ja on kunnia päästä työskentelemään hevosten kanssa, olipa hevonen sinulle kilpakumppani, ratsastuskaveri tai ystävä.

Hevosharrastus tuo iloa arkeesi. Tutustut uusiin ihmisiin, osallistut seuratoimintaan, opit tuntemaan ratsastuskoulusi hevoset ja voit jakaa kokemuksiasi hevosten parista ryhmäsi muiden ratsastajien kanssa. Saat aina apua ja vastauksia mieltäsi askarruttaviin kysymyksiin omalta ratsastuksenopettajaltasi ja pääset nauttimaan urheilujuhlan tunnelmista ratsastuskilpailuissa ja tapahtumissa. Ratsastusharrastus yhdistää monia perheitä ja tuo eri-ikäisille ihmisille mahdollisuuden harrastaa ja tehdä asioita yhdessä!

Anu Korppoo
Hevosopiston johtava ratsastuksenopettaja

SISÄLLYSLUETTELO

Ratsastus on hyvä harrastus	4
Tietoa Suomen Ratsastajainliitosta	5
Tervetuloa ratsastamaan	9
Ratsastuksen lajit	12
Nuorisotoiminta	19
Ratsastus- ja hevostaitomerkit	21
Kilpaileminen.....	22
Lisätietoja ja materiaaleja	23

RATSASTUS ON HYVÄ HARRASTUS

Ratsastus on luonnonläheinen, tasa-arvoinen ja monipuolinen liikuntamuoto, joka sopii kaikille ikään koon ja sukupuoleen katsomatta. Sitä voi harrastaa ympäri vuoden maaseudulla ja kaupungeissa. Ratsastus kehittää fyysistä kuntoa, tasapainoa, rytmittäjua ja koordinaatiokykyä. Toiminta hevosen kanssa on antoisaa, se kehittää vastuuntuntoa ja opettaa toimimaan yhteistyössä eläimen kanssa. Ratsastusta voi harrastaa perheen ja ystävien kanssa tai yksin, omaksi ilokseen tai kilpailumielessä, ulkona luonnossa ja ratsastushallin suojassa – mahdollisuudet ovat miltei rajattomat!

Ratsastaminen voi olla kuntoliikuntaa, hyötyliikuntaa tai terveysliikuntaa. Tavoitteena voi olla ratsastustaitojen ja hevostaitojen opettelemisen rinnalla mielen virkistys tai fyysisen kunnon kohottaminen. Ratsastuksessa voi hengästyä, hikoilla tai vahvistaa lihaksia samalla kun nauttii yhteistyöstä hevosen kanssa. Ratsastajan tulee kommunikoida hevosen kanssa; yhteistyö kysyy ratsastajalta keskittymistä ja itsehillintää. Ratsastaja voi halutessaan kilpailla ja päästä sitkeällä harjoittelulla ja uustuksella hyvinkin pitkälle. Kilpaileminen aloitetaan yleensä omassa seurassa ja omalla tallilla, josta edetään aluekilpailuihin ja kansallisiin kilpailuihin.

Ratsastus on jokaisen ulottuvilla. Helpointa ja turvallisinta harrastus on

aloittaa Suomen Ratsastajainliiton jäsentalleissa, joita on noin 300 ympäri maan. Jäsentalleina toimivat sekä ratsastuskoulut että harrastetallit. Kurseja ja leirejä järjestetään kaiken tasoisille ratsastajille alkeistasolta kilpavalmennukseen, myös tiettyyn lajiin keskittyminen on mahdollista. Opetusryhmiä on aikuisille, nuorille ja lapsille.

Tämän tieto-oppaan avulla haluamme antaa sinulle lisää tietoa hevosta ja ratsastuksesta, jotta taitosi karttavat ja voit nauttia harrastuksestasi turvallisesti.

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY

Suomen Ratsastajainliitto ry (SRL) on maamme ratsastusurheilun vuonna 1920 perustettu keskusjärjestö. SRL on Kansainvälisen Ratsastajainliiton (Fédération Equestre Internationale, FEI) ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n jäsen.

Liitto edistää ratsastusta yleisenä urheilu- ja liikuntakasvatusmuotona, järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää maamme ratsastusopetusta ja -valmennusta. SRL myös tuottaa erilaisia materiaaleja ratsastusseurojen ja tallien käyttöön. Ratsastajainliitto on kaikkien ratsastajien etujärjestö, joka ajaa sekä huippu-urheilun että kuntoharrastajien asiaa.

Suomen noin 450 ratsastusseuraa ja noin 300 ratsastuskoulua, harrastetallia ja yksityistallia ovat SRL:n jäseniä. Ratsastusseurojen kautta liittoon kuuluu noin 43000 henkilöjäsentä, joiden jäsenetuihin sisältyy mm. jäsenlehti Hippos ja Tapiola-ryhmän tapaturmavakuutus sekä oikeus osallistua seura- ja aluetason sekä kansallisiin kilpailuihin. Tämän lisäksi

liitto on hankkinut muita lähinnä kaupallisia etuja jäsenkunnalleen.

Suomen Ratsastajainliittoon kuuluvat myös Green Card -jäsenet, joilla on sama liiton hankkima tapaturmavakuutus kuin seurajäsenilläkin. Green Card -jäsenet eivät kuitenkaan saa Hipposlehteä eivätkä muita liiton jäsenlehtiä.

Liiton tavoitteena on saada koko harrastajakunta jäsenikseen. Yhtenä tärkeänä motiivina on ratsastuksen turvallisuustason ylläpitäminen ja hevosen hyvinvoinnin turvaaminen. Mitä enemmän tietoa ja taitoa voidaan välittää seurojen, tallien ja ratsastuskoulujen sekä Hippos-lehden kautta, sitä paremmin turvallisuus- ja hyvinvointiseikat huomioidaan.

HUOM!

SRL:n jäsenillä ja Green Card -jäsenillä on mahdollisuus hankkia myös vapaaehtoinen 10 euron laajennettu vakuutusurvakmaksu. Se korvaa hoitokulut 10.000 euroon saakka. Vakuutuksessa ei ole omavastuuta. Tästä lisätietoja nettiosoitteessamme, www.ratsastus.fi.

Suomen Ratsastajainliitto ry

Postiosoite:
Radiokatu 20,
00093 SLU

Käyntiosoite:
Radiokatu 20,
(SLU:n toimitalo),
Länsi-Pasila

Puhelinvaihe: 09 2294 510
Telefax: 09 1496864

Sähköpostiosoite:
ratsastus@ratsastus.fi

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa
etunimi.sukunimi@ratsastus.fi

HIPPOS-LEHTI

Hippos on Suomen Ratsastajainliiton jäsen- ja tiedotuslehti. Lehti on perustettu vuonna 1948 ja se on Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen. Hippos ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa ja postitetaan jäsenetuna kaikille Ratsastajainliiton jäseneturojen jäsenille. Hippoksen voi myös tilata. Irtonumeroita myyvät R-kioskit, Akateeminen Kirjakauppa ja hyvin varustetut ratsastustarvikeliikkeet. Lehden kustantaja on Susamuru Oy.

Hippoksessa on asia-artikkeleita, henkilöhaastatteluja, uutisia, viihdetä sekä ilmoituksia. Hippoksessa tiedotetaan myös SRL:n ajankohtaisista asioista.

GREEN CARD

SRL:n jäsenratsastuskoulut ja harrastetallit ovat sitoutuneet Green Card -ohjelmaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilla säännöllisesti ratsastavilla asi-

akkailla tulee olla joko SRL:n jäsenkortti tai Green Card -kortti. Säännöllinen harrastaja ratsastaa vähintään 3 kertaa kuukaudessa. SRL:n jäsenkortin saa, kun kuuluu johonkin paikalliseen ratsastusseuraan. Green Card on tarkoitettu seuroihin kuulumattomille ratsastajille.

Green Cardilla varmistetaan kaikkien Suomen Ratsastajainliiton hyväksymissä ja valvomissa ratsastuskouluissa ja harrastetalleissa ratsastavien vakuutusurva ratsastusharrastukseen liittyen. Green Cardiin kuuluu ratsastuksen urheiluvakuutus, joka on samanlainen kuin jäsenkorttiin kuuluva vakuutus. Green Card -ohjelmassa mukana olevien ratsastuskoulujen ja harrastetallien kaikki asiakkaat on tapaturmavakuutettu ratsastusharrastuksen osalta joko jäsenkortin, Green Cardin tai satunnaisratsastajien vakuutuksella.

Green Card on myös tasokortti. Ratsastajan suorittamat hevostaito- ja ratsastusmerkkisuoritukset näkyvät seuraavan vuoden kortissa.

RATSASTA SRL:N JÄSENTALLISSA TAI RATSASTUSKOULUSSA

Olet tehnyt hyvän valinnan

Suomen Ratsastajainliiton tallitarkastajat tarkastavat vuosittain ratsastuskoulut ja tallit, jotka ovat Suomen Ratsastajainliiton jäseniä. Suomen Ratsastajainliitto suosittelee kaikille ratsastajille jäsenkouluja ja -talleja, sillä niissä on ammattitaitoinen opetus ja koulutetut, toimintaan soveltuvat hevoset ja ponit sekä turvallisuusasiat huomioitu. Jäsentalleja on Suomessa noin 300.

Jäsentallin tunnustat tallin seinällä olevasta kyltistä. Lisäksi jäsentallit ovat nettisivuilla: www.ratsastus.fi

Ratsastuskoulu

Ratsastuskoulussa opetuksesta vastaa ratsastuksenopettaja tai -ohjaaja. Hevoset ja ponit ovat koulutettuja. Useimmissa ratsastuskouluissa on maneesi. Voit myös suorittaa ratsastusmerkkejä useissa ratsastuskouluissa.

Harrastetalli

Harrastetallissa opetuksesta vastaa hevosharrasteohjaaja. Harrastetalli voi olla normaaliin ratsastustuntitoimintaan keskittynyt tai erikoistunut johonkin lajiin, esimerkiksi islanninhevosratsastukseen tai maastoratsastukseen.

Yksityistalli

Yksityistalli tarjoaa täysihoitopaikkoja asiakkaiden omille hevosille. Hevosten hoidosta vastaa yksityistallilla koulutettu hevosten hoitaja. Yksityistalleilla järjestetään usein valmennuksia.

LAATUTALLI

Suomen Ratsastajainliitto ry tarjoaa jäsentalleilleen mahdollisuutta erottua joukosta erityisellä Laatutalli-merkillä. Lisäksi Laatuportaat - työkalu on tarkoitettu kaikkien jäsentallien käyttöön. Toiveena on, että Laatuportaiden avulla talliryitysten olisi helppo kehittää ja suunnitella toimintaansa.

Laatuportaissa on kolme tasoa. Jos talli on kaikilla osa-alueilla kolmannel-

la portaalla, se saa Laatutalli-merkin. Laatuportaat -käsikirja on laaja ja siinä huomioidaan mm. henkilökunnan koulutus ja ammattitaito, hevosten hyvinvointi, hevosten koulutus, talli- ja piha-alueet, yritystoiminta ja turvallisuus.

Laatutalli-merkki tarkoittaa, että toiminta on laadukasta monella osa-alueella. Toimintaan ja koulutukseen on panostettu ja yritys haluaa kehittyä ja hankkia uutta tietoa.

Asiakkaalle Laatutalli näkyy ammatteisena toimintana. Tallilla on hyvät opetushevoset ja koulutettu sekä motivoitunut henkilökunta. Ratsastusalueet ja tallit ovat asiallisia ja pidetty siisteinä.

RATSASTUSSEURAT JA SINETTISEURAT

Suomen Ratsastajainliittoon kuuluu noin 450 ratsastusseuraa. Ratsastusseuroissa on jäseniä noin 43.000. Ratsastusseurat toimivat aktiivisesti paikallisen ratsastusurheilun edistämiseksi järjestämällä valmennusta, kilpailuja, koulutusta ja kerhotoimintaa huomioiden harrastajat sekä kilpailijat. Usein ratsastusseurat toimivat ratsastuskoulun tai -tallin yhteydessä.

Seuran jäsenyys kannattaa:

- Pääset kehittämään itseäsi. Seurat tarjoavat jäsenilleen mm. kursseja, valmennuksia, luentoja, retkiä, alennusta yhteistyötallin tunneista ja paljon muuta.
- Pääset mukaan aktiiviseen porukkaan. Ratsastusseurassa voit osallistua kilpailuihin osallistujana, toimihenkilönä ja katsojana. Monet

seurat järjestävät yhteisiä illanviettoja, matkoja, juhlia ja kerhoja.

- Tapahtumien järjestämisessä on mahdollisuus osallistua ja onnistua. Yhdessä tekeminen on todella hauskaa!
- Lasten ja nuorten on hauska viettää aikaa tallilla. Ratsastusseurojen nuorisotoiminnassa ja heppakerhoissa on monia mahdollisuuksia toteuttaa itseään!

Lisätietoa seuroista:
www.ratsastus.fi

RATSASTUKSEN SINETTISEURAT

Nuori Suomi Sinettiseurat ovat seuroja, jotka ovat saaneet Nuori Suomi Sinetin tunnustukseksi laadukkaasta nuorisotyöstä. Sinettiseurajärjestelmän tavoitteena on auttaa seuroja kehittämään lasten ja nuorten toimintaa.

Sinettiseurojen nuorisotoiminta on laadukasta ja lähtee lasten ja nuorten tarpeista. Nämä seurat ovat nuorisourheilun suunnannäyttäjiä.

Vuonna 2011 yhdeksällätoista ratsastusseuralla oli Nuori Suomi Sinetti.

RATSASTAJA ON URHEILIJA

Hyvä tasapaino ja sopiva rentous auttavat ratsastajaa mukautumaan hevosen liikkeisiin. Hyvä ratsastaja hallitsee oman kehonsa. Kehonhallinta

vaatii ratsastajalta riittävää kuntoa. Sydämen lyöntitiheys saattaa ratsastuksen aikana nousta ajoittain korkeaksi. Ratsastajan pitää siitä huolimatta olla samaan aikaan rento ja jäntevä. Tämä edellyttää vapaasti kulkevaa hengitystä. Ratsastajan fyysinen jäykkyys heijastuu aina hevoseen.

Ratsastus vaatii myös mielenhallintaa, sillä laji perustuu ihmisen ja eläimen väliseen yhteistyöhön. Siksi on välttämätöntä tutustua hevoseen eläimenä ja opetella hevostaitoja.

Hyväkuntoinen ratsastaja jaksaa keskittyä paremmin ja on itsevarmempi kuin hengästynyt ja väsynyt ratsastaja. Hyvä kunto ja kehonhallinta helpottavat lajitaitojen opettelua ja lisäävät myös lajin harrastamisen turvallisuutta.

TERVETULOA RATSASTAMAAN!

VERRYTTELY ENNEN RATSASTUSTA

Kevyt juoksu, hyppely, raajojen heiluttelut ja lyhyet, nivelten liikkuvuuksia tunnustelevat kevyet venytykset sopivat verryttelyksi ennen ratsastusta. Verryttely on myös hyvä tapa koota itsensä ja keskittää ajatuksensa tulevaan ratsastuskertaan. Lämpimät lihakset parantavat reaktionopeutta. Ne lisäävät myös jänteiden ja nivelsiteiden joustavuutta ja nivelten liikkelaajuutta. Verenkierron kiihtyessä myös tarkkaavaisuus lisääntyy ja turha jännitys laukeaa. Kysy omalta opettajaltasi, missä ja miten sinun on hyvä verryttellä ennen ratsastuskertaasi.

VERRYTTELY RATSASTUKSEN JÄLKEEN

Ratsastuksen jälkeen lihakset saadaan palautumaan heilutteluilla ja rennoilla, lyhyillä venytyksillä. Näin myös maitohapon poistuminen elimistöstä tehostuu. Varsinaiset pidemmät venytykset on kuitenkin hyvä tehdä vasta muutama tunti rasituksen jälkeen.

HYVINVOINTIA MONIPUOLISUUDELLA JA TERVEILLÄ ELÄMÄNTAVOILLA

Ratsastuksen lisäksi kannattaa harrastaa myös muita lajeja. Esimerkiksi juoksu, hiihto, sauvakävely, pallopelit ja monet muut lajit sopivat mainiosti ratsastuksen oheisharjoitteluksi. Muistathan myös syödä terveellisesti, nukkua

riittävästi ja pitää itsestäsi muutenkin hyvää huolta! Hyvinvoiva ratsastaja jaksaa paremmin ja oppii helpommin!

RATSASTUS ON KUNTOA VAATIVA TAITOLAJI

Ratsastus vaatii ratsastajalta kehonhallintaa, riittävää aerobista kuntoa ja voimatasoa, tasapainoa, koordinaatiokykyä, herkkyyttä, rytmitajua, nopeaa reaktiokykyä, liikkeen tunteesta ja tätä kautta ajoituksen hallintaa sekä henkisiä ominaisuuksia kuten kärsivällisyyttä, suunnitelmallisuutta sekä herkkyyttä aistia ja ennakoida hevosen mielialoja sekä käyttäytymistä. Hevosen eleiden ja ilmeiden lukeminen sekä hevosen käyttäytymisen tunteminen ja hevosen liikkeiden hallitseminen tarkasti ajoitettujen apujen kautta on koko ratsastuksen kehityksen edellytys. Ratsastus vaatii ratsastajan keholta myös liikkuvuutta ja lihasten joustavuutta.

ENNEN RATSASTUSTA

Kehittyäksesi hyväksi ratsastajaksi sinun on myös opittava ymmärtämään, käsittelemään ja hoitamaan hevosta. Mitä enemmän on hevosten kanssa tekemisissä, sitä turvallisempaa sekä ratsastus että hevosten käsittely on.

Hevonen on laumaeläin. Laumassa vallitsee tarkka arvojärjestys. Sinä muodostat hevosesi kanssa lauman. Johdonmukaisella ja päättävällä käytöksellä ansaitset itsellesi "johtajan" paikan.

Varsinainen ratsastuksen opettelu aloitetaan yleensä alkeiskurssilla. Aikuisille ja lapsille järjestetään usein omia alkeiskursseja. Alkeiskurssin kesto on noin 10-20 tuntia, ja siihen sisältyy myös hevosen hoitoa. Tallille on syytä saapua ajoissa, vähintään puoli tuntia ennen oman tunnin alkua. Usealla tallilla ratsastaja suitsii, satuloi ja hoitaa hevosen ennen ratsastustuntia.

Pukeudu ratsastustunnille aina sään mukaan. Lämpimillä säillä vartalonmyötäiset vaatteet ovat parhaat, sillä silloin opettajan on helpompi nähdä istuntasi. Pakkasella pukeudu lämpimästi, ja jos maneesia ei ole käytössä, varustaudu sateella sadeasulla. Huolehdi siitä, että kaulaliina on hyvin kiinni. Korvarenkaita pitää välttää, sillä ne napit ovat korvissa parhaat.

RATSASTUSTUNNILLE TARVITSET:

- Turvakypärän.
- Hyvät joustavat housut, joissa saumat eivät hankaa eivätkä lahkeet nouse.
- Jalkineet, joissa on leveä korko (ei korkeampi kuin 3 cm), mutta ei solkia tai nauhoja. Kumisaappaat käyvät hyvin.
- Raipan (tallilta voi usein myös lainata).
- Käsineet.
- Pitkät hiukset on hyvä pitää kiinni.
- Kahisevia vaatteita tulisi välttää, hevoset voivat säikkyä.
- Maastossa ja estetunneilla suositellaan turvaliivin käyttöä.

Tässä muutamia ohjeita, jotka sinun on hyvä pitää mielessäsi lähtiessäsi ratsastamaan:

ENNEN RATSASTUSTUNTIA:

- Kun menet hevosen karsinaan, varmista ensin, että se on huomannut tulosi, esimerkiksi kutsumalla sitä nimeltä.
- Ennen kun satuloi hevosen, harjaa se huolellisesti ja puhdistaa sen kaviot. Samalla luot siihen tärkeän kontaktin. Vaihda karsinassa aina puolta kävelemällä hevosen edestä, älä kierrä takososan kautta.
- Jos sidot hevosen kiinni harjausta varten, sido se aina kiinteään rakenteeseen. Älä koskaan sido hevosta esimerkiksi avoimeen, liikkuvaan oveen.
- Tallin henkilökunta auttaa varusteiden laitossa ja hevosen hoidossa. Kysy rohkeasti apua! Samalla saat tietoa siitä, mitä varusteita hevonen tarvitsee, esim. pintelit tai suojat jalkoihin.
- Hevosta talutetaan vasemmalta, joten se kävelee sinun oikealla puolellasi. Kävele hevosen vierellä, älä sen edessä. Hallitse hevostasi maasta käsin ohjien ja kuolainten avulla. Älä yritä esimerkiksi pysäyttää hevosta omalla vartalollasi.

RATSASTUSTUNNILLA:

- Ratsaille noustessasi hevosen on seistävä paikallaan.
- Satulaan nousee hevosen vasemmalta puolelta. Tarvittaessa avustaja voi pitää hevosesta kiinni ja auttaa satulaan nousussa.

- Tunnin alussa jalustimet säädetään sopiviksi ja satulavyö kiristetään.
- Ratsastustunti aloitetaan käynnillä vapain ohjin.
- Ratsastustunnin kesto ja sisältö vaihtelevat eri talleilla. Yleensä ratsastustunnin kesto on 1 tunti.
- Ratsastajat ratsastavat samantasoisissa ryhmissä. Taitojen kehittyessä siirrytään yhä monipuolisempiin harjoituksiin. Laukkaaminen aloitetaan yleensä riittävän tasapainon kehittyttyä. Edistymisen ratsastuksessa on yksilöllistä ja jokainen saa kehittyä omaan tahtiinsa.
- Ensimmäiset tunnit ratsastetaan yleensä kentällä tai maneesissa ohjatusti. Maastoratsastuksen ja esteiden aika on myöhemmin, kun perusratsastus on hallittua.
- Opetushevoset ovat yleensä hyvin koulutettuja ja rauhallisia. Silti kyseessä on eläin, joka voi myös esim. pelästyä. Tämän vuoksi turvallisuuteen on panostettava oikeiden varusteiden ja ammattitaitoisen ohjauksen avulla.

RATSASTUSTUNNIN JÄLKEEN:

- Ratsastustunnin päätyttyä kiitä hevosta taputtamalla ja löysää satulavyö. Kun hoidat itse hevosen tuntisi jälkeen, opit arvokkaita hevostaitoja ja samalla saat erityisen kontaktin ratsastamaasi hevoseen.
- Jos hevonen on hikinen, se pitää pyyhkiä kostealla sienellä tai suihkuttaa. Kysy loimituksesta ja kuraisten jalkojen pesusta aina tallin henkilökunnalta; käytäntö vaihtelee talleittain ja vuodenajoin.

- Pesä lopuksi kuolaimet ja puhdistasuoijat. Vie varusteet takaisin nimetyille paikoilleen.
- Ratsastuksen jälkeen on hyvä omatoimisesti venytellä, opettajalta voi pyytää lisävinkkejä harjoitteluun.

RATSASTUS ON MONIPUOLINEN LAJI

Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen kuuluu kymmenen ratsastuksen lajia. Ratsastuksen perinteisiä lajeja ovat olympialajit koulu-, este- ja kenttäratsastus. Näiden lajien opetus kuuluu useimpien ratsastuskoulujen opetusohjelmaan.

Muita ratsastuslajeja, kuten vaelus-, lännen- ja matkaratsastusta, on mahdollisuus harrastaa etenkin niihin erikoistuneilla talleilla. Vikellys on voimistelua hevosen selässä ja valjakkoajossa hevosta ohjastetaan kärkyiltä. Islanninhevosilla ratsastetaan myös niiden omissa erikoisaskelleissa. Ratsastus sopii myös erityisryhmille ja monipuolisesti eri terapiatarkoituksiin.

RATSASTUKSEN LAJIT

Janne Bergh ja Punktir.

KOULURATSASTUS

Kouluratsastus on kaiken ratsastuksen perusta. Klassinen kouluratsastustaito on osa ratsuväen historiaa. Kreikkalainen Xenofon kirjoitti jo vuonna 430 eKr. ratsastusoppaan, joka on edelleen nykyaikaisen hevosen kouluttamistaidon ja -tiedon perusta.

Kouluratsastusta voisi verrata klassiseen balettiin. Hevonen liikkuu notkeasti, joustavasti ja jäntevästi ratsastajan ohjatessa sitä pehmein, huomaamattomin avuin. Parhaimmillaan ratsukon eli hevosen ja ratsastajan välinen yhteistyö on niin saumatonta, että hevonen näyttää suorittavan liikkeet vain ajatuksen voimalla.

Kilpailuissa tuomarit arvostelevat mm. hevosen liikkeitä, suorituksen täsmällisyyttä ja ratsastajan apujen käyttöä pistein 0-10. Tulos muodostuu suorituskokonaisuuksien yhteenlasketuista pisteistä. Kilpailurata on tasainen hiekka- tai nurmikenttä, kooltaan 20 x 40 metriä tai 20 x 60 metriä. Kilpailuohjelmia on helppoista luokista grand prix -tasolle. Perinteisten ohjelmien lisäksi ratsastetaan vapaaohjelmia musiikin tahdissa (kür) eri vaikeustasoilla. Ratsastaja suunnittelee itse ohjelmansa ja valitsee siihen musiikin, myös musiikin sopivuus sekä hevosen liikkeisiin että koreografiaan arvostellaan.

Maamme menestynein kouluratsastaja on Kyra Kyrklund.

ESTERATSASTUS

Esteratsastus on kilpailumuoto, jossa ratsukon eli hevosen ja ratsastajan tehtävänä on ylittää kilpailuradalle asetetut esteet virhepisteittä annetun ajan puitteissa.

Kilpailumuotona esteratsastus on suosituin ratsastuksen lajeista. Siinä ratsukon yhteistyö punnitaan vaihtelevissa olosuhteissa radalla.

Ratsukon tehtävänä on ylittää kilpailuradalle asetetut esteet virhepisteittä mahdollisimman nopeasti, ja radalla testataan ratsastajan taitoa ja hevosen hyppykykyä, tottelevaisuutta, ketteryyttä ja nopeutta. Tulos määräytyy selkeästi virhepisteiden ja ajan perusteella.

Esterata voidaan rakentaa joko sisähalliin tai ulos hiekka- tai nurmikentälle. Rataan kuuluu kilpailuluokan vaikeusasteen mukaan 8-20 estettä, joista osa voi olla sarjaesteitä. Sarjaeste muodostuu kahdesta tai useammasta yksittäisestä, joiden välissä hevonen ottaa vain yhden tai kaksi laukka-askelta. Esteet on rakennettu siten, että ainakin niiden ylin osa on putoava. Ratojen suunnittelusta vastaa kilpailun ratamestari.

Estekorkeus vaihtelee kilpailuluokittain 60-160 cm:n välillä. Erikoisluokissa esteet voivat olla korkeampiakin. Esteissä voi olla myös pituutta, kuitenkin enintään 2 m, paitsi vesiesteellä, joka saa olla 450 cm pitkä vaikean tason kilpailuissa.

Katriina Virtanen ja Whisper Flamingo.

KENTTÄRATSASTUS

Kenttäratsastuksesta käytetään usein nimitystä ratsastuksen kuninkuuslaji. Kolmivaiheinen kilpailu vaatii hevoselta ja ratsastajalta luottavaista yhteistyötä, nopeutta ja kestävyyttä.

Kaikki kolme osaa - kouluratsastuskoe, kestävyyskoe ja esteratsastuskoe - ratsastetaan samalla hevosella.

Koulukokeessa tuomarit arvostelevat ratsukon suoritusta samalla tavalla kuin kouluratsastus-kilpailuissa. Saadut kokonaispisteet muunnetaan miinuspisteiksi ja vähiten miinuspisteitä saanut ratsukko johtaa kilpailua ennen seuraavaa osakoetta.

Rataesteratsastuskoe suoritetaan esteradalla, johon kuuluu 10-15 es-

Salla Aario ja Celtas Chibougamau.

tettä, jotka on rakennettu putoavista puomeista, lankuista ja muurilaatikoista.

Kestävyyskoe on kenttäkilpailun sielu. Siinä punnitaan ratsukon kyky ylittää nopeasti kiinteitä maastoesteitä sekä pitkässä kilpailussa myös hevosen kestävyyttä. Pitkässä kilpailussa ratsastetaan koko kestävyyskoe, lyhyessä vain maastoesterata.

Eläinlääkäri tarkastaa hevoset ajoittain ja nämä tarkastukset ovat tärkeä osa kilpailua. Suoritukseen pääsee vain hyvinvoivalla hevosella.

Maamme menestyksekkäin kenttäratsastaja on Piia Pantsu.

LÄNNENRATSASTUS

Lännenratsastus perustuu arkityöhön preerioilla. Koko maailmassa lisää alaa ja ystäviä valtaava lännenratsastus (western riding) perustuu käytännön hevosmiestaitoon, jota karjapaimenet yli sata vuotta sitten tarvitsivat käsitellessään karjaa ja hoitaessaan tilojaan Amerikan mantereella.

USA:ssa kilpaillaan rodeossa ja lännenratsastuksessa. Rodeossa ratsastetaan villihevosilla ja härillä, lasotaan ja kaadetaan nautoja. Lännenratsastuksessa kilpaillaan noin kahdessakymmenessä eri lajissa alkaen hevosten esittämisestä ja rakennarvosteluista aina hevosmiestaitoja karjankäsittelyluokkiin.

Suomen Ratsastajainliitto (SRL) on hyväksynyt lännenratsastuksen viralliseksi lajiksi vuoden 1994 alusta.

Lännenratsastuksen aloittaminen ei vaadi hevosen vaihtoa. Lännenratsastuksessa on paljon eri lajeja, joten kai-

Meeri Simula ja Shezdunitthehardway.

kentyypisille hevosille löytyy omansa.

Lännenratsastuskilpailuissa on nuorille hevosille tarkoitettuja koulutusluokkia, nuorille ratsastajille youthluokkia sekä pidemmälle ehtineiden open-luokkia. Kilpailujärjestelmä etenee kilpailuharjoituksesta seura-, alue-, kansalliseen ja aina kansainväliseen kilpailuun asti.

MATKARATSASTUS

Matkaratsastus tai nopeusratsastus on yksi ratsastuksen vanhimpia kilpalajeja. Matkaratsastus on hevosen nopeus- ja kestävyyskilpailu, joka samalla testaa ratsastajan maastoratsastustaitoa.

Ratsastajan hevosenkäsittelytaito vaikuttaa hevosen suoriutumiseen erityyppisistä reiteistä. Kilpailussa on

Hugo Rohtla ja Galarina.

yhteislähtö ja reitti on merkitty. Reitillä ei ole esteitä, mutta maasto voi olla hyvin vaihtelevaa.

Matkaratsastuksen kilpailumuodot Ihanneaikakilpailussa kaikki ratsukot, jotka suorittavat kilpailun ihannejassa (10-15 km/h), saavat hyväksytyt tulokset. Kaikki maaliin tulleet ovat samanarvoisia, voittajaa ei valita. Matkan pituus on 15-80 km.

Nopeusluokissa suoritus aika ratkaisee voittajan. Vähimmäisnopeus on 10-12 km/h matkan pituuden (50-160 km) mukaan

VALJAKKOAJO

Hevosilla ja muilla kavioläimillä on ajettu jo muinaisista ajoista lähtien.

Ei ole varmuutta, kesytettiinkö hevonen ensin ajoon vai ratsastukseen

Erilaisille valjakoille järjestetään vuosittain useita FEI:n hyväksymiä kansainvälisiä kilpailuja ympäri maailmaa. Yksiköt ja parit kilpailevat MM-mitaleista joka toinen vuosi.

Valjakkoajoon tarvitaan kuski, groommi eli vaunuavustaja, hevonen tai poni (tai useampia), valjaat ja vaunut. Hevosen tai ponin rodulla ei sinänsä ole merkitystä, kunhan sillä on riittävästi kapasiteettia suorittaa vaaditut tehtävät. Yksikössä on yksi hevonen tai poni ja parivaljakoissa kaksi hevosta tai ponia vetää vaunua rinnakkain. Suuremmissa hevosmaissa kilpaillaan myös mm. nelivaljakoilla sekä tandemmeilla.

Valjakkoajossa on kolme osakoetta; koulu-, maraton- eli kestävyys- ja tarkkuuskoe. Se vastaa pitkälti kenttärat-

Ben Simonsen - Essi Forssell ja Artemis.

sastusta ja vaatii niin hevoselta, kuskilta kuin groomiltakin hyvää kuntoa. Lajin vaativuuden takia hevosten hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota kilpailujen aikana.

Valjakkoajossa osakoetulokset ilmoitetaan virhepisteinä. Lopputulos saadaan laskemalla kaikkien kolmen osakokeen tulokset yhteen. Mitä vähemmän virhepisteitä on, sen parempi. Valjakkoajossa järjestetään myös kilpailuja, joissa on vain yksi tai kaksi osakoetta – useimmiten koulu ja/tai tarkkuus. Niistä on hyvä aloittaa valjakkoajon kilpailu-ura.

Helppimmissä luokissa voi ajaa esim. koppakärryillä ja ravivaljailla. Kokemuksen kertyessä ja luokkien vaikeutuessa oikeanlaisten, valjakkoajoon tarkoitettujen varuseiden merkitys kuitenkin kasvaa.

VIKELLYS

Vikellys on voimistelua laukkaavan hevosen selässä. Hevonen laukkaa ympyrällä vasemmassa kierroksessa. Ympyrän keskellä oleva juoksutaja säätelee hevosen liikkeitä liinan, juoksutuspiiskan ja ääniapujen avulla.

Vikellystä harrastettiin jo antiikin aikana sirkuksissa. Rohkeimmat kokeilivat siihen aikaan vikellystä jopa härillä. Vikellys oli myös ratsuväessä käytetty koulutusmuoto, jonka avulla kehitettiin ratsastajan tasapainoa ja kykyä seurata hevosen liikkeitä.

1980-luvulla lajista tuli lasten ja nuorten urheilulaji Suomessa.

Tänä päivänä vikellys on vaativaa kilpaurheilua, mutta myös erin-

Viivi Koivu ja Garnimedes.

omainen lasten ja nuorten harrastus. Se on myös oiva tapa parantaa omia ratsastustaitojaan.

Vikellystä harjoitellaan myös ilman hevosta. Jokaisen vikeltäjän väsymätön harjoitushevonen on ns. vikellyspukki, jonka voi rakentaa esimerkiksi tynnyreistä. Vikellyspukilla voi kokeilla uusia liikkeitä ja hioa vanhoja. Hevosella liikkeitä harjoitellaan laukan lisäksi myös käynnissä ja joskus jopa ravissa.

Vikeltäjä pukeutuu voimistelurikoisiin tai verryttelyhousuihin, jallassa hänellä on kumipohjaiset voimistelutossut. Hevosen varusteisiin kuuluvat suitset, joissa nivelkuloain, vikellysvyö, patja (90 x 100 cm) sekä sivuohjat. Juoksuttajalla on juoksutusliina ja -piiska.

VAMMAISRATSASTUS

Erityisryhmiin kuuluvien ihmisten ratsastuksesta käytetään nimityksiä vammaisratsastus tai erityisryhmien ratsastus. Vammaisratsastustermiä käytetään lyhytensä vuoksi enemmän. Lajina ratsastus on kaikille samanlainen, erityistä vammaisille sovellettua ratsastusta ei ole. Oppilaiden tavoitteena on oppia ratsastamaan vammahaitan asettamien rajoitusten puitteissa ja ne huomioon ottaen.

Erityisryhmille sopivia ratsastusmuotoja ovat nk. tavallisen ratsastuksen lisäksi matkaratsastus, lännenratsastus, vikellys sekä valjakkoajo. Valjakkoajo on meillä vielä tuntematon ratsastuksen laji erityisryhmille, mutta jos selässä istuminen ei onnistu, mikä estäisi istumasta kärryille.

Erityisryhmien ratsastuksessa ratsastuslajia ei sinänsä muuteta, mutta opetus voidaan soveltaa ja olosuhteet järjestää tilanteiden mukaan sopiviksi. Esteiden hyppääminen on vaikeampaa ihmiselle, jolla on ongelmia vartalon hallinnassa, ja näkövammaisille esteiden hyppääminen ei ole aivan riskitöntä.

Avustajia käytetään tarpeen mukaan. Avustaja on ratsastajan turvana, hän voi avustaa fyysisesti tai sanallisesti tai molempia. Avustaja ei pidä ratsastajaa hevosen selässä tasapainossa, mutta hän voi tukea ratsastajaa niin, että tämän on helpompi saavuttaa oikea istuma-asento.

Vammaiset ratsastajat voivat kilpailuavoimien kilpailujen ohella kouluratsastuksessa vammaisratsas-

Fanny Bengs ja Scoubidou.

tusluokissa, joihin on omat kouluratsastusohjelmansa. Ratsastajat luokitetaan niihin toimintakykynsä mukaan ja tapauskohtaisesti sovittujen apuvälineiden käyttö on heille sallittua. Euroopassa vammaisratsastajat kilpailevat myös valjakkoajossa.

ISLANNINHEVOSRATSASTUS

Monipuolisuutensa vuoksi islanninhevosilla voi harrastaa kaikkia ratsastuksen lajeja, ja niillä voi myös vetää kärryjä tai rekeä. Erityisen hyvin islanninhevoset soveltuvat matka- ja vaelusratsastukseen, onhan niitä tuhat vuotta käytetty matkustamiseen Islannin karuilla, tiettomilla laavakentillä. Rauhalliset yksilöt sopivat loistavasti terapiaratsastukseen.

Islanninhevosratsastukseen suun-

KUVA: JAANA IONEN

KUVA: EPKKA RAUDASKOSKI

Islanninhevoskilpailut ovat ennen kaikkea askellajikilpailuja.

tautuvia harraste- ja vaellustalle- ja löytyy nykyään jo lukuisia ympäri Suomea.

Islanninhevonen on ennen kaikkea askellajihevonen. Islanninhevoset voivat perusaskellajien (käynti, ravi ja laukka) lisäksi liikkua myös joko töltissä (ns. neljän askellajin hevoset) tai sekä töltissä että passissa (ns. viiden askellajin hevoset). Kilpailut ovatkin ennen kaikkea askellajikilpailuja. Kilpailukäytön laajetessa myös islanninhevosten jalostuksessa on alettu kiinnittää entistä suurempaa huomiota askellajeihin.

VAELLUSRATSASTUS

Vaellusratsastus on oiva tapa rentoutua. Se tarjoaa elämyksiä luonnossa yhdessä hevosen kanssa, kiireetöntä vaeltamista, samanhenkisten ihmisten tapaamista sekä monenlaisiin

Vaellusratsastus tarjoaa elämyksiä luonnossa yhdessä hevosen kanssa.

alueisiin ja niiden luontoon ja nähtävyyksiin tutustumista.

Vaellusratsastus elää voimakasta noususuhdannetta ja siitä on kehittyneessä meillä merkittävä harrastus- ja matkailumahdollisuus. Lajiin voi tutustua lyhyillä, puolen tai koko päivän ratsastusretkillä kokoneiden ohjaajien opastuksessa. Varsinaiset ratsastusvaellukset ovat pidempiä, jopa useita päiviä kestäviä vaelluksia, joissa liikutaan luonnossa ratsain sivuteitä ja polkuja pitkin.

Ratsastus voidaan järjestää etukäteen suunniteltuja reittejä pitkin sovittuihin paikkoihin, joihin huoltajoukot kuljettavat ratsastajien ja hevosten yöpymistarvikkeet ja varusteet autolla. Jos paikoista ei sovi etukäteen, tavaroita voi kuljettaa myös hevosten mukana, jolloin niiden määrä pidetään mahdollisimman vähäisenä.

RATSASTUKSEN NUORISOTOIMINTA

Ratsastustuntien lisäksi lapset ja nuoret voivat osallistua tallilla hevoskerhoihin.

Monet tallit ja seurat järjestävät myös erilaisia kilpailuja, retkiä, tapahtumia ja kursseja, joihin lapset ja nuoret voivat osallistua.

Useimmissa ratsastusseuroissa toimii tehtävään valittu nuorisovastava sekä hevoskerhon ohjaajia, jotka toteuttavat lasten ja nuorten harrastotoimintaa seuratasolla. Seuraton lasten ja nuorten toimintaan voi kuulua muun muassa ala-asteikäisten hevoskerhotoimintaa, yli 13-vuotiaiden nuorisoklubitoimintaa, lasten ja nuorten seurakilpailuja sekä erilaisia retkiä, tempauksia ja tapahtumia.

Monella ratsastuskoululla ja -tallilla toimii hevoskerhoja eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Kerhoissa opetellaan hevostaitoja, ratsastuksen ja hevosten hoidon teoriaa, tallin pelisääntöjä, liikutaan reippaasti ja ollaan muuten vaan yhdessä yhteisen hevosharrastuksen parissa. Hevostaidot ovat niitä tärkeitä tietoja ja taitoja, joita kaikki hevosten kanssa tekemisissä olevat ihmiset tarvitsevat.

TOSI NUORI SUOMI -HEPPAKERHOT

Tosi nuoret harrastajat ovat niitä ihan pienempiä tallilla kävijöitä, jotka eivät vielä ole koulussa (alle 7 v.). Tosi nuorten kanssa opetellaan pe-

rusasioita tallilla olemisesta ja hevosten kanssa käyttäytymisestä sekä ratsastuksesta. Kerhon tavoitteena on tottua yhdessäoloon toisten ihmisten ja hevosten kanssa ja osata tallin säännöt. Turvallisuusasiat on tärkeää opetella ihan pienestä pitäen. Kerhon vastuuhenkilö on aina täysi-ikäinen henkilö.

HEPPAKERHOT

Ala-asteikäisille tarkoitettuja heppakerhoja toimii lähes joka tallilla ja eri-ikäisille ja tasoille on usein omia ryhmiä. Kerhoissa opetellaan hevostaitoja eli hevosten hoitamista sekä teoriassa että käytännössä ja monia muita tietoja ja taitoja, joita kaikki hevosten kanssa tekemisissä olevat ihmiset tarvitsevat. Lisäksi kerhoissa leikitään, askarrellaan, kokeillaan eri liikuntalajeja ja järjestetään retkiä.

Kerhon ohjaajat ovat 14v. täyttäneitä ja SRL:n hevosterhon ohjaajakoulutuksen käyneitä. SRL: n alueet ja seurat järjestävät näitä koulutuksia vuosittain. SRL on tuottanut Hevoskerhotoiminnan tueksi materiaaleja. Hevostaitojen opettamisen perustietona on Hevostaitokansio. Sen lisäksi ohjaajan apuna on Hevoskerhon ohjaajan opas. Jokaiselle kerholaiselle voidaan hankkia myös oma Hevoskerholaisen materiaali.

Kun taidot ja tiedot karttavat, kerholaiset voivat suorittaa hevostaitomerkkejä, joista tunnuksesta saa tyylikkään pinssin ja diplomin. Kerhot täydentävät mukavasti viikoittaista ratsastustuntia ja antavat perustaidot niille, jotka haaveilevat omasta hoitohevosesta.

NUORISOKLUBIT

Nuorisoklubiin kuuluvat kaikki tallin nuoret ikään katsomatta. Klubilla on yleensä oma ”johtokunta”, jonka nuoret itse valitsevat. Klubi järjestää kaikkea kivaa eli sitä mitä nuoret itse haluavat tehdä. Klubi voi järjestää vaikkapa hevostaito- tai ratsas-

tuskilpailuja, hevostaitomerkkisuorituksia, hevosen hoitokursseja, tallin pikkujoulu tai pyytää asiantuntijoita kertomaan omasta alastaan jne. Klubi voi kerätä erilaisilla tempauksilla, kilpailuilla ja puffetilla varoja vaikkapa yhteistä isompaa retkeä varten. Klubilla on hyvä olla täysi-ikäinen yhteishenkilö, tutor, seuraan tai talliin päin.

Suomen Ratsastajainliiton nuorten ryhmä on laatinut nuorisoklubien käyttöön liikunnallisen materiaalin, Your Move with Horses. Lisätietoja nuorisoklubitoinnasta ja materiaalista www.ratsastus.fi/ Lapset ja nuoret.

HEVOSTAITOKILPAILUT

Hevostaidoilla tarkoitetaan kykyä ymmärtää hevosen luontaisia tarpeita ja toimia aina sen mukaisesti.

Hevostaitokilpailuissa kilpaillaan hevosen hoitamiseen ja käsittelyyn liittyvistä taidoista. Hevostaitokilpailujen tarkoituksena ja tavoitteena on kohottaa hevosharrastajien hevostaitoja sekä tarjota mahdollisuutta tavoitteelliseen etenemiseen sekä teoriassa että käytännössä.

Kilpailuun kuuluu teoriakoe sekä käytännönkoe, joka suoritetaan erilaisissa tehtäväpisteissä. Hevostaitokilpailuissa on kolme eri sarjaa: Sarja I on avoin 12 -vuotiaille ja sitä nuoremille lapsille, sarja II on avoin 13-vuotiaille (tänä vuonna 13-v. täyttävät) ja sitä vanhemmille junioreille ja sarja III on avoin senioreille.

Hevostaitokilpailuja järjestetään seura-, alue- ja kansallisella tasolla. Joka kevät kilpaillaan myös Valtakunnallisesta Hevostaitomestaruudesta.

RATSASTUS- JA HEVOSTAITOMERKIT

SRL:lla on eritasoisia ratsastus-, laji- ja hevostaitomerkkejä niin vasta-alkajille kuin jo hevosharrastuksessa pidemmälle ehtineillekin. Ratsastus-, laji- ja hevostaitomerkit ovat hevosharrastuksen tasokokeita, joista saa tunnustuksena tyylikkään pinssin ja diplomin. Lisäksi merkkituotteen tallennetaan SRL: n jäsenrekisteriin, ja suoritusmerkintä näkyy mahdollisessa jäsenkortissa. Helpoimpia merkkejä voi suorittaa jo pian ratsastusharrastuksen aloittamisen jälkeen, mutta kaikkein vaativimpiin tarvitaan jo pitkä ja menestyksellinen ura kilparatsastajana.

Merkkituotteen tilaisuuksia järjestävät useat SRL: n jäsenseurat sekä ratsastuskoulut ja harrastetallit. Merkkien tarkoituksena on kohottaa määrätietoisesti hevosten ja harrastajien ratsastuksen ja hevostaitojen tasoa, luoda tavoitteellisuutta ratsastuksenopetukseen ja hevostaitojen harjoitteluun sekä olla saavutetun taidon todisteena.

Merkkituotteen tilaisuuksia järjestävät SRL:n jäsenetallit ja -seurat. Suurin osa hevostaitomerkeistä suoritetaan hevosterhonen tai ratsastusleirien yhteydessä.

Ratsastus- ja lajimerkkejä voivat suorittaa vain SRL: n jäsenseurojen jäsenet sekä Green Card -jäsenet. Hevostaitomerkkejä saavat suorittaa myös ne, jotka eivät kuulu ratsastusseuroihin. Merkkikokeita saavat järjestää SRL: n jäsenseurat ja hyväksytyt ratsastuskoulut ja harrastetallit.

RATSASTUSMERKKEJÄ OVAT:

- Perusmerkki • Ratsastajamerkki erityisryhmille • C-merkki
- Aikuisratsastusmerkki • B-merkki
- A-merkki • Taitomerkki • Pronssimerkki • Hopeamerkki • Kultamerkki
- Mestariatsastajamerkki

LAJIMERKKEJÄ OVAT:

- Maastoratsastusmerkki • Valjakkomerkki

HEVOSTAITOMERKKEJÄ OVAT:

- Minimimerkki • Perushoitomerkki • Hoito I -merkki
- Hoito II -merkki • Lääkintämerkki • Ruokintamerkki

KILPAILEMINEN

Ratsastuksessa kilpaileminen ei ole yhtä keskeisessä asemassa kuin monissa muissa urheilulajeissa. Ratsastuksessa 15 vuotta ratsastanut taitava konkari ei välttämättä ole kilpaillut kertaakaan, eikä kukaan edes ihmettele sitä. Jos kiinnostusta löytyy, myös tuntiratsastajan on yleensä mahdollista päästä osallistumaan harjoitus- ja seurakilpailuihin. Kilpailumahdollisuuksia kannattaa tiedustella ratsastuksenopettajalta.

Seurakilpailuihin osallistuvan on kuuluttava johonkin ratsastusseuraan. Ratsastuskilpailuissa järjestetään eritasoisia luokkia helpoista vaikeisiin. Useimmiten aikuiset, lapset, miehet ja naiset kilpailevat kaikki samassa sarjassa. Junioreille ja aloitteleville kilparatsastajille järjestetään jonkin verran omia luokkia.

Aluekilpailuihin osallistuminen vaatii jo aktiivisempaa harjoittelua. Ratsastajalla tulee olla aluekilpailupa sekä hevosella maksettu vuosimaksu. Kansallisiin kilpailuihin osallistuvilla on pääsääntöisesti käytössään oma tai vuokrahevonon, ja he harjoittelevat lähes päivittäin. Alue- ja kansallisella tasolla kilpaileminen vaatii taloudellista panostusta, sillä rahaa kuluu muun muassa hevosen kuluihin, valmennuksiin, kuljetuksiin ja lähtömaksuihin.

PERUSASIOITA KILPAILEMISESTA

Kilpailuharjoitukset

Kilpailuharjoitukset ovat lähinnä ratsastuskoulun tai tallin asiakkaille tarkoitettuja kilpailuja, joissa ei jaeta palkintoja eikä tehdä virallisia tulos-

KILPAILUJA JÄRJESTETÄÄN VIIDELLÄ TASOLLA:

- kilpailuharjoitukset
- seurakilpailut
- aluekilpailut
- kansalliset kilpailut
- kansainväliset kilpailut

KILPAILULAJEJA ON YHDEKSÄN:

Olympialajit:

- esteratsastus
- kenttäratsastus
- kouluratsastus

Muut lajit:

- lännenratsastus
- matkaratsastus
- valjakkoajo
- vammaisratsastus (myös paralympialaji)
- vikellys
- islanninhevosratsastus (askellajikilpailut)

HEVOSET JA PONIT JAETAAN KOON MUKAAN ERI KATEGORIOIHIN:

- ponit kategoria II, säkäkorkeus 140 cm ja alle (valjakkoajossa 128 cm ja alle)
- ponit kategoria I, säkäkorkeus 140, 1 cm – 148 cm.
- hevosiksi luokitellaan kaikki säkäkorkeudeltaan yli 148 cm olevat hevoset rodusta riippumatta.

RATSASTAJAT JAETAAN IÄN MUKAAN ERI KATEGORIOIHIN:

- poniratsastajat, sen kalenterivuoden loppuun, jolloin täyttää 16 vuotta
- juniorit, sen kalenterivuoden alusta, jolloin täyttää 14, sen kalenterivuoden loppuun, jolloin täyttää 18
- nuoret ratsastajat, sen kalenterivuoden alusta, jolloin täyttää 16, sen kalenterivuoden loppuun, jolloin täyttää 21
- seniorit, sen kalenterivuoden alusta, jolloin täyttää 19.

Salla Aario.

luetteloita. Virallisia asiapapereita ei vaadita, mutta vakuutusuojan taakamiseksi seurajäsenyyttä tai Green Card -jäsenyyttä suositellaan.

Seurakilpailut

Seurakilpailut ovat SRL:n seurojen jäsenille tarkoitettuja kilpailuja (poikkeuksena Pollux-kilpailut, joihin riittää Green Card -jäsenyys). Kilpailuissa jaetaan esinepalkintoja.

Aluekilpailut

Aluekilpailut ovat ensimmäinen virallinen kilpailutaso, jolla myös kilpailuorganisaatiolle on asetettu vähimmäisvaatimuksia. Kilpailijan tulee kuulua ratsastusseuraan ja hänellä pitää olla voimassaoleva aluekilpailulupa. Aluekilpailuluvalla voi osallistua kaikkiin aluekilpailuihin, myös oman alueen ulkopuolella.

Lupa on voimassa kalenterivuoden. Hevoselta vaaditaan vuosimaksu, joka lunastetaan vuosittain, sekä rokotustodistus.

Kansalliset kilpailut

Kilpailijalla tulee olla olympialajeissa A-kilpailulupa ja muissa lajeissa B-

lupa. C-lupa oikeuttaa osallistumaan yhteen nimettyyn kilpailuun. Kansalliset kilpailuluvat anotaan omasta seurasta. Hevosella tulee olla vuosimaksu maksettuna. Hevosella tai ponilla on kilpailupaikalla oltava mukana tunnistepaperit, Suomen Hippoksen hevospassi, EU-passi tai näiden kopiot sekä rokotustodistus.

Kansainväliset kilpailut

Suomen Ratsastajainliitto nimeää ratsastajat ja hevoset kansainvälisiin kilpailuihin kansallisten kilpailutulosten perusteella. Hevosella tulee olla Kansainvälisen Ratsastajainliiton (FEI) hevospassi. Myös rokotustodistus vaaditaan.

LISÄTIETOJA JA MATERIAALEJA

Ratsastus on paljon muutakin kuin pelkkää ratsastamista. Jokainen voi oman mielenkiintonsa mukaan antautua hevosten maailmaan. Ratsastusta ja hevosten hoitoa voi harrastaa monella eri tasolla: siitä voi parhaimmassa tapauksessa tulla jopa ammatti.

Ratsastukseen ja hevosiin liittyvää kirjallisuutta on tarjolla runsaasti sekä kirjakaupoissa että kirjastoissa.

Suomen Ratsastajainliiton myyntivalikoimiin kuuluu monenlaista alan kirjallisuutta. Myös nettisivuillamme: www.ratsastus.fi, löytyy tietoa ratsastuksen aloittamisesta ja harrastamisesta.

Suomen Ratsastajainliitto ry
Radiokatu 20
00093 SLU
puh. 09 2294 510

ratsastus@ratsastus.fi
www.ratsastus.fi